

1. SALA FILHARMONII. WNETRZE. DZIEŃ.

Kamera patrzy na zawieszony na tylnej ścianie sceny transparent: ZJAZD ZWIĄZKU KOBIEC POLSKICH. Panoramuje w dół - przez zasiadające na scenie, składające się z kobiet KILKUOSOBOWE PREZYDIUM - na szczelnie WYPEŁNIONA, głównie przez kobiety, widownię. Równolegle narasta dźwięk płynący z sali - gorąca atmosfera politycznego wiecu.

Cięcie do¹:

Na honorowym miejscu prezydium, MARIA (65), w binoklach na nosie. Na mównicy DULEBIANKA (46), wysoka, krótko ostrzyżona, ubrana po męsku. Na tle jej przemowy napis:

Warszawa, Cesarstwo Rosyjskie, 11 czerwca 1907

DULEBIANKA

...stronnictwo narodowe od początku zajęło negatywne stanowisko wobec ruchu kobiecego..

Na prawej stronie sali budzą się głosy protestu - „Nieprawda!“, „Kłamstwo!“ itp. Wybija to nieco Dulebiankę z rytmu.

DULEBIANKA

...potem zaczęło dyplomatycznie ten ruch osłabiać. Obiecując poparcie, ale po - „zakończeniu zasadniczej walki o prawa narodowe“.

Z prawej strony widowni wzbiera fala oburzenia - „To święta walka! Święta!“, „I słusznie!“, „Nie wszystko naraz!“ - z lewej słychać oklaski aprobaty, ale Dulebianka przenosi spojrzenie na lewą stronę:

DULEBIANKA

Socjaliści zaś nie spieszą do równouprawnienia politycznego kobiet, obawiając się ich domniemanego konserwatyzmu..

Z prawej strony śmiech, z lewej podnosi się jeszcze większy krzyk - „Nieprawda!“, „Kłamstwo!“... Dulebianka zerka na Marię.

Cięcie do:

Maria mruży oczy, zniesmaczona i poirytowana.

Cięcie do:

Później. Na mównicy młoda, rozgorączkowana dziewczyna.

¹ Użycie w didaskaliach zwrotów „cięcie do“, „blisko“ itp. - tylko gdy są istotne dla narracji.

Maciej Pisarek
POCZĄTEK FILMU O MARII KONOPNICKIEJ
28 czerwca 2020

BUNTOWNICZKA

Przemawiam w imieniu młodego pokolenia,
najmłodszego!

Do dzisiejszego zdemoralizowania doszła ludzkość
nie przez swobodę życia, lecz przez jego
skrępowanie!

Na sali buczenie.

Cięcie do:

Maria wierci się na krześle...

Cięcie do:

BUNTOWNICZKA

Nie miłość ma być sprawdzianem moralności
związku małżeńskiego, lecz – dzieci! Poświęcić
mamy wszelkie indywidualne żądania erotyczne dla
dobra dzieci – po to, aby znów te dzieci
poświęcały się dla dobra przyszłych pokoleń...

Rzadkie oklaski i głosy aprobaty zagłuszane są przez buczenie i
gwizdy, tak z prawej jak i z lewej strony sali. Słychać żądania,
by młodej odebrać głos. Ktoś chce wbiec na scenę, PORZĄDKOWI go
powstrzymują...

BUNTOWNICZKA

/musi już krzyżeć/

Tą drogą, odrzucając z życia całe piękno i
żywiół uczucia, uczynimy ze świata jedną wielką
stację hodowli zwierząt ludzkich!

Sala wybuchła i – nagle ucicha, bo...

Cięcie do:

...Maria wstaje i w milczeniu – wychodzi. Przez chwilę oczy
wszystkich zwrócone są na nią. Buntowniczką podejmuje wątek,
najpierw w ciszy, a potem zagłuszana narastającymi ze zdwojoną
siłą protestami:

BUNTOWNICZKA

Kobiety nie umieją i nie chcą wypowiadać się
szczerze. W jednej tylko dziedzinie, literaturze
i sztuce, indywidualność kobiety zaczyna się
uzewnętrzniać szczerze...

Maria zmierza do wyjścia...

Cięcie do:

Patrzy na nią siedząca w prezydium Dulębianka.

Cięcie do:

Maria wychodzi, słowa przemawiającej ścigają ją, ale stopniowo cichną...

BUNTOWNICZKA /OFF/

Pod osłoną pseudonimów znajdujemy nie apoteozę macierzyństwa, czystości i cnoty, ale pożądanie wolności! Żądanie wolnego, nieskrępowanego życia! Chcemy całego życia...

W miejsce gasnącej przemowy i wrzasków sali, zakładowo wchodzi MUZYKA - grane na fortepianie, bardzo charakterystyczne *Preludium C-dur* Bacha...

Cięcie do:

2. SALONIK MUZYCZNY U WASIŁOWSKIEGO. WNETRZE. DZIEŃ.

Blisko: Ręce 20-letniej Marii na klawiaturze.

Cięcie do:

Salonik - jak i całe mieszkanie Wasiłowskiego - skromny, niemal ascetyczny. Lekcja muzyki. Na tym tle napis:

Kalisz, Cesarstwo Rosyjskie - 45 lat wcześniej

MARIA (20) za fortepianem, kończy preludium. NAUCZYCIEL, starszek w wytartym surducie, słucha uważnie...

NAUCZYCIEL

Tres bien! Tres bien, Marie!

A teraz...

Szuka wśród partytur na fortepianie. Mówi mieszaniną polskiego i francuskiego, po francusku akcentując wszystkie słowa:

NAUCZYCIEL

Gdzie ja... ou je l'ei eu...

Jest! Voila!

Surprise! Prosto z Paryż. Wyobraź sobie Marie, jeden...

/z zachwytem/

...barbare, taki Gunod, śmiały był robić to preludium Bacha - B a c h a! - na... akompaniament! I dopisał swoja melodie...

Barbare...

Nauczyciel kładzie partyturę na stojaku do nut, łapie za skrzypce, wypręża się w pozycji gotowej do gry i szepcze do Marii:

NAUCZYCIEL

Allez, mon cher.

Maria zaczyna preludium jeszcze raz, Nauczyciel w uniesieniu przeciąga smykem po strunach i - rozbrzmiewa *Ave Maria*, melodia znana dziś wszystkim ślubom świata.

Cięcie do:

Maria gra i słucha, wzruszona, rozmarzona, coraz bardziej nieobecna...

Cięcie do:

3. MIESZKANIE WASIŁOWSKIEGO. WNETRZE. NOC.

MARIA, w koszuli do spania i ze świecą w ręku, przed lustrem. Patrzy na siebie ze wstrętem.

MARIA

Ty poczwaro!

Masz d w a d z i e ś c i a lat!

Przestrzejesz. Przeszarzejesz jak nic.

I kto taką pokocha?

Cięcie do:

4. POKÓJ MARIII W MIESZKANIU WASIŁOWSKIEGO. WNETRZE. NOC.

MARIA klęczy przy łóżku, modli się. Na ścianie, pod krzyżem, wiszą portrety marszałków Napoleona: Massena, Ney, Poniatowski...

MARIA

Boże kochany, wcale nie musi mieć wąsów jak

książę Poniatowski. Chociaż zasadniczo nie mam

nic przeciwko... Aniołem też nie musi być.

Wystarczy, żeby był... męski. I prawy. I był,

był... Był!

Nagle milknie - dociera do niej jak „straszne” popełnia bluźnierstwo.

MARIA

Boże, cofam! Cofam... Wybacz! Oj, głupia ja baba, grzeszna...

Proszę o... m i ł o ś ć. Miłość! Trzy razy „Ojciec nasz” w tej intencji.

/po chwili/

Cztery! Za prawego.

Cięcie do: